

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (némagyarosítás; budapesti napló; új gőzösek, literatúrai hírek, drámaírók emlékirat-terve az országos választmányhoz, nemzeti játékszín, a szultán nem halt meg, 's a' t.; budapesti hangszegyesület; országgyűlési képek; budai jótékony nőegyesület; gazdasági egyesület; agarasztársaság; pozsonymegyei közgyűlés, n. szombati magyarosodás; Guttenberg-ünnepek; adakozások HUNYADY MATYÁS szobrára; különféle; változások a' es. kir. hadseregnek; Szerbia; a' zendületi mozgalmak naponkint komolyabbak; 's a' t.) Spanyolország (ismét új miniszterség; forrongás a' fővárosban; 's a' t.) Anglia (állítások 's vélemények béke és háboru iránt; 's a' t.) Franciaország (nagy radical lakoma Chatillonban; vélemény az egyiptusi basa elleni kényszerítő rendszabályokról; Olahország, Gabonaár. —

Magyarország és Erdély.

Ő es. 's ap. kir. felsége O f f n e r György magyar kir. udv. kamarai számvevőtisztnek eddigi német hangzású neve „Nyilva” magyar hangzatává változtatását megengedni méltóztatott.

Budapesti napló. Az ó-budai hajógyárban két új gőzös készült, melyek egyike hír szerint Széchenyi István gr. tiszteletére „István” nevet viselend; a' társaság e' gondolatja valóban igen szerencsés, mert létesültét 's virágzását nagy részint a' ns grófnak köszönheti, ki bajnokul küzdé le a' minden oldalról emelkedő előítéleteket, 's mi több, hatalmas szózatával még azt is képes volt sok makacs utazóval elhíttetni, hogy gőzhajón csakugyan még a' magyar nemesembernek sem szabad a' szabályokat áthágni; a' másik hajóra pedig „Budapest” nevezet talán nem rosszul illenek. — A' lánchídi zárgáton szorgalmasan dolgoznak, de a' leküzdendő akadályok oly nagyok, hogy dologhoz nem értők igen kicsinylik az eddigi haladást, 's már ismét lehetlenséget emlegetnek, sőt vannak, kik fejesólván mondogatják, hogy a' keleti ügy végképi eldőlése előtt nem mernek amugy igazán a' hidépítéshez látni, mert háboru esetén majd ismét mindent le kellene rontani. — A' szultán haláláról, az erdélyi német lap 's bukaresti magányos levelek által, elterjedt hírek valamennyire fővárosi kereskedésünket is megdöbenték, 's némely nyilvános papirokkal tözsérkedők a' bécsi keleten alól is kínálak papirjaikat; mi azonban nem tartott egészen 24 óráig, mert másnapi postával már ellenkező hiteles hírek érkeztek, mire az aggály azonnal eltűnt. — Vörösmarty újabb munkáinak 4-ik kötete már sajtó alatt van, és novemberi vásárra meg fog jelenni, tartalmát többi közt „Áldozat” című még eddig sehol meg nem jelent 's színpadon sem adatott drama képzendi. — Vajda a' „Dalhous” 3-ik füzetével fogja rövid idő múlva olvasóit meglepni. — Szilgigeti 100 aranyat nyert vígjátéka „Rózsa”, Szentpéteri jutalmul, még e' hó folytatában, vagy jövő hónap elején színpadunkra jutand. Az igazgatóság, mint hírlik, tetteleg fogja ezúttal bebizonyítani, mennyire tiszteli Szilgigetnek nemzeti színészetünk körül szerzett érdemeit, és vígjátékát legkedvezőbb napokon játszattatja el, hogy a' szerző illő jutalmát nyerhesse buzgó törekvéseinek, a' munka nyomtatásában megjelente előtt. Magyar drámaíróink emlékiratot készülnék benyújtani az összejövendő színházi országos választmányának, minek ezek lesznek lényegesebb pontjai: 1) az előadásra beküldendő eredeti színművek színészekből 's néhány a' végre felszólítandó akadémiai tagból álló választmány által bíraltassanak meg, mert nemliterátorok illyesmíhez nem értenek, mítszámos megbukott eredeti színmű eléggé tanusít; 2) e' választmány csak valósággal rossz darabokat utasítand vissza; középszerűekkel azonban, ha az íróban némi kitűnőbb színműírói tehetséget vett észre, próbát tesz, hogy az író tanulhasson, mert a' színpad vezérelheti csak legbiztosab uton tökélyre a' színműíró; 3) az író az első előadásból mindenestel megkapja ötödét, ha megbukik is a' darab; mert ha rossz darabjával jó pénzt szerzett a' vállalkozónak, igen illő, hogy a' nyereségből részesüljön, elég büntetés levén rá nézve a' darab megbukása, színpadról kimaradása, és a' másik két jutalom megszűnése; 4) minden színművet szabad legyen már az első előadásakor nyomtatásban árulni, a' jutalmak elvesztése nélkül, mikép azt az operatextusokkal nálunk is teszik már, mert: a) az illy újdonságot többen veszik, mintha csak egy év múlva jelenik meg a' könyv, b) a' kiadó e' kedvező körülménynél fogva nagyobb díjjal tisztelheti meg a' szerzőt, c) ki ennek következtében évenként alkalmasint majd csak egy darabot fog írni, de jót, míg most több silányabbat, nem írni, hanem készit. kénytelen, hogy a' legnagyobb életszükségek ellen biztosítva legyen, d) a' színház ez utóbbi pont által nem vesz, mert Pesten csak egy magyar színház létezik, kóbor csapatink pedig koránsem állnak oly jó hábon, hogy talán pénzt adhatnának eredeti darabokért a' középponti színháznak; 5) minden Pesten lakó drámaíró ingyen-jegyet kap az igazgatóságtól, hogy színpadi műisméreteket szerezhessen magának, és darabjait színpadra alkalmazhassa. Színházunkban mindig van annyi hely, hogy 10 — 20 ember földszint könnyen elférhet, ez tehát a' vállalkozót terhelni nem fogja, 's még azon jót is szülendi, hogy az író a' színészek tehetségével tökéletesen megismérvén, írás közben észszerűbben fog színházunk szükségéhez alkalmazkodhatni. E' néhány pont teljesítése hihetőleg igen rövid idő alatt tetemesül fogja eredeti drámai literatúránkat emelni, és azon helyre állítandja színházunkban, mellyen azt mindenki látni ohajtja, ki nemcsak pillanatnyi gyönyört vagy fülakomát keres a' színházban, hanem egyszersmind magasb fogalmakat tud és szeret azzal kapcsolatba hozni, és e' magasb fogalmak: nemzeti nyelv és nemzetiség. — Nemzeti színpadunkon f. hó 11-ikén „Sevillai borbély” adaték, Felbér Mari (Rosina) olly jelesül éneklött és játszott, hogy a' közönséget többször legzajosb tapsokra hevíté, egyszersmind azon reményt ébresztvén, hogy rövid idő múlva, ha illy szorgalommal halad nehéz pályáján, a' legszigorubb követeléseket is töké-

letesen ki fogja elégíteni: 12-ikén bérszünettel „Én voltam” és a' beduinok mutatóvnyi, Kovácsné olly sértő túlzással játszott a' nevezett vígjátékban, hogy a' karzat dörgő tetszését tökéletesen megérdemlé; ez ítélet igen kemény ugyan, de igazságos; a' két beduin mutatóvnyi csodákkal határosak, 's bámulásból bámulásba ragadták a' nagyszámu közönséget; 13-ikén „Tündérlak”; 14-ikén bérszünettel „Parisi naplopó” 's beduinok mutatóvnyi; 15-ikén „Molnár és gyermeke, Erdős a' molnár szerepében mint vendég; ez este iszonyu vihar dühöngé és számos nézőt riasztott vissza színházunktól; 16-ikén „Örültek háza Dijonban”, Lendvay Eberhard szerepében, külföldi utazásából visszatérvén, mint vendég lépett föl; a' közönség szünni nem akaró zajos tapsal fogadta őt, 's mindjárt első megjelente után háromszori kihívással tisztel meg; 17-ikén bérszünettel Jóob dalszínész jutalmára „Marino Faliero.” —

(Országgyűlési képek.) Néhány jeles országgyűlési tag arczképe folyvást találattik a' Jelenkor és Athenaeum szerkeszt. hivatalában. Tóth Lőrincz pénztárnoknál (Urak-és Granátos utca 612 szám), 's Heckenaszt G. és egyéb pesti könyvárosoknál, kik ezen képek eladásának fáradságát, a' kitűzött nemes cél tekintetéből, könyvárosi járandóság nélkül voltak szívesek elvállalni. Említett pénztárnok fogadja el egyszersmind azon nemeslelkű adományokat, mellyekkel talán egyes honfiak a' társaság kis töképezésének neveléséhez járulni akarnának, mire egyszersmind a' t. közönséget, e' lapokban kijelentett 's már megindított cél érdekében ezennel figyelmeztetni bátorodik, választmányi rendeleseből, Vachott Imre, jegyző.

A' m. gazdasági-egyesület múlt évi jutalom kérdésére érkezett pályáiratok elítélésül a' koszoruzandó munka kihirdetésül, 's a' jutalom kiadásul f. e. novemb. 15-ikén délelőtti 10 órakor a' n. Casinóban közgyűlés fog tartatni, mellyre a' t. cz. r. tagok szíves megjelenése kéri. Az elnökség rendeleseből, Pesten sept. 15-ikén 1840. Kacsokovics Lajos m. k. egyesületi titkok.

A' pestbudai hangszegyesület f. e. aug. 30-iki közgyűlésében a. Dolezsálek Antal alelnök ur előlése alatt mindenek előtt Tolnai Festsztics Leo gr. ur további 3 évre is közkivánságra egyesületi elnökke választván küldöttség neveztetett ki, melly az egyesület azon kérelmét, hogy az elnökséget továbbra is elvállalni méltóztatassék, előterjessze. — Ezután felolvastattak a' hangszegyesületi módosított és egyszersmind ez intézet tagjai számára alapítandó nyugdél-és intézeti szabályok; mellyek helyben hagyatván a' m. k. helytartó-tanácschoz megerősítetées végett fölterjesztetni rendeltettek. Költ Pesten 1840. sept. 15. Mátray Gábor, egyesületi titkok.

Budai jótékony nőegyesület. Előzvegyült Erdődy Erzsébet grófnő, könyörülő érzetétől vezéreltetve a' sinylök intézetét ezer ez. forinttal ajándékozta meg a' végett, hogy ezen adománya alapítvány gyanánt tekintessék, kamatján pedig időről időre egy elhagyott nyavalgó ápolassék. Ehez képest a' t. cz. grófnő az alapszabályok értelmében az alapítók sorába lép, közükbe iktattatik, alapítványa 's a' betegágy nevérol neveztetik, ágya fölött neve ragyog, és az utókornak hálaemlékül 's méltó buzditásul általszállittatik, ezer áldástól kísértetve azon nyomorékoknak, kik jótékonyága gyümölcseiből enyhet nyerhetnek. Budán sept. 18-án 1840. Külkey Henrik egyesületi titkok.

Az agarász-társaság folyó évi oct. 4-ikén Üllön gyüvend egybe, 's azon hó 5-ikén 's több napja in tartja az agarászatot, mellyre a' t. cz. részvényes tagok ezennel meghivatnak. Oct. 5-ikén csak olly kölyökagarak futhatnak, mellyek az agarász-téren még nem versenyzének. — A' részvényesurak illő tisztelettel kéretnek, hogy hátralevő, vagy jövő évi részvényeiket K a l a s Zsigmond agarász társasági jegyzőnél, Pesten (Granátos utca Trattner-Károlyi ház 2-ik emelet) lefizetni szíveskedjenek, hol egyszersmind könyveskéiket és jegyeiket is általvehetik.

(Adakozások HUNYADY MATYÁS szobrára.) Gyűjtő Girk György K. kanonok. Vagner Ferencz 3 ft.; Girk György 20 ft.; Nehiba János kanon. 5 ft.; Rein Jakab 2 ft.; Rácz József 2 ft.; Göbel Ferencz 5 ft.; Barkovits Antal növendék-papi professor 1 ft.; Körmecei Imre 1 ft. 40 kr.; Vondrách Ferencz 1 ft.; Névtelen 1 ft.; Botka Mihály 1 ft.; Vurmb Ferencz 1 ft.; Bedtaula Tamás 1 ft.; Góór Ant. 1 ft.; Tari Ferencz 1 ft.; Nagy György 3 ft.; Rádóczy Antal 1 ft.; id. Bolvári András 1 ft.; Szabó József 1 ft. 30 kr.; Szartory József 30 kr.; Boromisza József 20 kr.; Daróczy István 1 ft.; Nehiba József 1 ft.; Mike Adám 2 ft.; Draskovits Leopold 20 kr.; Ugróczy József 1 ft.; ifj. Bolvári And. 40 kr.; Dienes Antal director 5 ft.; Pallos József 20 kr.; Kancz Ferencz 20 kr.; Himmelmaier András 20 kr.; Névtelen 30 kr.; Sasler János 20 kr.; Névtelen 40 kr.; dr. Nagy Sándor Imre és családja 5 ft.; Girk György 10 ft. — Gyűjtő Földváry Mihály. Szeles József 2 ft.; Sayer Sándor 10 ft.; Nagy Sándor 5 ft.; Tóth Imre 2 ft.; Lukács Antal 15 ft.; Batta István 5 ft.; Safári János 5 ft.; Agárdy Gábor 1 ft.; Köller Imre és Ferencz 5 ft.; Meleghegyi József 1 ft.; Bereczky Mikl. 1 ft.; Szily Adám 2 ft.; Safári Pál 1 ft.; Raksányi József 1 ft.; Kis Körös mezőváros 2 ft.; Monori János 1 ft.; k. kőrösi evangélicusok egyháza 2 ft.; Blázi Lajos evan. hitszónok K. Kőrösön 2 ft.; Paulovits János öszvesen 1 ft. 28 kr.; Dinga János 2 ft.; Valka Ján. egyházi evan. hitszónok 1 ft.; Jeszenszky Pál 1 ft.; Egy-

báza közönsége 1 ft.; apostagi zsidóság 2 ft.; izsáki izraeliták: Grünhud Márton 1 ft.; Láng Márton 1 ft.; Deutsch Mátyás 1 ft.; Smied Salamon 1 ft.; Berg Lőrincz 1 ft. — izsáki izraelita közönség 1 ft.; tasi izraeliták: Engel Herschl 1 ft.; Goldner Ignác 1 ft.; Blajer Márton 1 ft.; Roth Illés 1 ft. — Gyűjtő táblabíró Kis László. Özv. Sátor Péterné 2 ft.; Özv. Szántó Mártonné 2 ft.; Ferendy László 1 ft.; Szeles Gábor 20 kr.; Czapik János 20 kr.; Minke János 10 kr.; Halász Dénes 1 ft.; Özv. Pap Zsigmondné 1 ft.; Szuchi Kár. 40 kr.; Szuchi György 20 kr.; Tóth Mihály 20 kr.; Detsi József 1 ft.; Nagy Sándor 1 ft.; Manó László 20 kr.; özvegy Dallos Adámné 2 ft.; Geyer Erzsébet 1 ft.; Gulai 1 ft.; Sipos Károly 2 ft.; Király Károly 1 ft.; Marosi Ferencz 20 kr.; Baromlaky János 2 ft.; Blaskovits Antal 20 kr.; Kubinyi József 1 ft.; Bobis Ferencz 1 ft.; Faragó János 2 ft.; Zabolay István 2 ft.; Gömöri János 20 kr.; Zabolay Samuel 40 kr.; Bulin János 40 kr.; Hábel József 40 kr.; Deák Lajos 40 kr.; id. Csernus Mihály 5 ft.; Selley Sámuel 1 ft.; Szalay Ján. 20 kr.; Demeter Gergely 2 ft.; ns Kovács László 5 ft.; Kovács György 2 ft.; Gál István 20 kr.; Kis István 1 ft.; T. Balásfalvi Kis Mihály 1 ft.; Borsos Szabó Mih. 2 ft.; Valaki 10 kr.; Balásfalvi Kiss László 10 ft. — Gyűjtő gr. Toldalagi Ferencz. Sál József 5 ft.; Gálfalvi Imre 1 ft.; ifj. Horváth Ferencz 2 ft.; Berzenezei Fer. 1 ft.; Nagy Gergely 1 ft.; Nagy Zsigmond 1 ft.; Bakó Sámuel 1 ft.; Cserei Lajos 2 ft.; Kornis Sámuel 3 ft.; b. Bálint József 5 ft.; Brandekker Simon 1 ft.; Katona 1 ft.; Maurer Károly 1 ft.; Balla Mihály 1 ft.; Balázi József 1 ft.; özvegy Cserei Sámuelné 1 ft.; Botskor Adám 1 ft.; Pronáth Sándor 2 ft.; ifj. Béldi István 5 ft.; Turi Józsefné 2 ft.; Petki 5 ft.; Katona Elek 1 ft.; gr. Toldalagi Ferenczné 5 ft.; Zambry 2 ft.; Imognéza 2 ft.; Toldalagi Ferencz 5 ft. — Gyűjtő: Mayer István esztergomi káplán. Esztergom megyei felszentelendő növendékek 6 ft. 4 kr.; Szuppan Zsigmond eszterg. fő káp. sup. 1 ft.; Hamar Pál k. t. h. jegyzője 1 ft.; Mayer István esztergomi káplán 1 ft. — Gyűjtő t. Várhelyi Ján. első alisp. 4 ft.; Bánhidi Albert fő szolgabíró 1 ft.; Hofbauer Sándor szolgabíró 1 ft.; Herbai István számvető 1 ft.; Cseresnyés István alügyvéd 1 ft.; Sánta Sándor eskütt 1 ft.; Kállai Odön 2 ft. — Gyűjtő t. Kaszap Mihály főjegyző; Kuscsik Lajos t. Csongrád megye szolgabírja 5 ft.; gr. Vétsei Sándor apát 's plebános 6 ft.; Pleyer Antal gyógyszeres segéd 1 ft.; Kaszap Mihály főjegyző 5 ft. — Gyűjtő t. Fülep József t. bíró. Gutenstein Gusztáv 5 ft.; Giller János 2 ft.; Napzinger Bernát 1 ft.; Seiman János 1 ft.; Weinzierl Richard 1 ft.; Oraviczai bányász-társaság 25 ft.; moldvai bányász-társaság 25 ft.; Szászkaibányász-társaság 25 ft.; dognácskaibányász-társaság 25 ft.; Konstantin János 1 ft.; Vrány helység közönsége 2 ft.; Filop József 5 ft.; Getubel Herman 1 ft.; Kriszt Antal 1 ft.; Blashuji Antal 1 ft.; Petrovics Elek 1 ft.; Ekkel József 2 ft.; Scheguna Constantin 1 ft.; Likker József 1 ft.; Hofman Adám 10 ft.; Matieseszkó György 1 ft.; Nikolovits Miklós 1 ft.; Koller József 1 ft.; Spindler József 1 ft.; Panek János 1 ft.; Weiss Antal 1 ft.; Hetglöz György 1 ft.; Matehan Imre 1 ft.; Mesterovits István 1 ft.; Vagányi Antal, Alexandrovits Mihály 1 ft.; Pavlovits Markus 1 ft.; Tinopl János 1 ft.; Knoblauch Agoston 1 ft.; Scheichstuel Alajos 5 ft.; Pernhoffer Antal 1 ft.; Zimmerman Antal 1 ft.; Meier Ferencz. — Gyűjtő Dobosi Lajos fő pénztárnok. Müller Ign. főszolgabíró 5 ft.; Kis Bálint szentesi lelképásztor 2 ft.; Keresztes Uriel László t. bíró 2 ft.; Müller József 3 ft.; Müller Ferencz főügyész 2 ft.; Bene Lajos alügyész 2 ft.; Bogya Sándor alügyész 5 ft.; Okrel Mihály szolgabíró 5 ft.; Dobosi Lajos 7 ft.; Boros Sámuel 2 ft.; Jurenák József 2 ft.; Pachel János 2 ft.; Jurenák Eduard 2 ft.; Goldsmid Gusztáv gyógyszerész 1 ft.; Richthamer Farkas 1 ft.; Beliczay Pál 2 ft.; Gyuricza testvérek 48 kr.; Mikecz Mihály 2 ft.; Haderfy György 1 ft.; Veres Károly 1 ft.; Vosits Ferencz 1 ft.; Praznovszky Ferencz 1 ft.; Lakos István 1 ft.; öreg Lakos Ferencz 1 ft.; Weppeli Ferencz 1 ft.; öreg Loner Mih. 1 ft.; ifj. Sarkadi Nagy János 1 ft.; Szabó Lakos Ferencz 1 ft.; Borsos János 1 ft.; Penelfasztel Jakab 1 ft.; ns. Dobosy Ferencz 1 ft. — Gyűjtő Vállas Antal professor. Vállas Antal 5 ft.; A' rohonczi gazda-képző intézet belső növendékei 3 ft. 10 kr.; Hainich János juhászati intéző 5 ft.; Sneider György tisztartó 1 ft.; Orbán György ispán 1 ft.; Peller Alajos ispán 1 ft.; Pliszterer Sándor juhászati segéd 1 ft.; Krieger Pál ispán 1 ft.; Kraft János ispán 1 ft.; Strazniezky János kasznár 2 ft.; Mericzay Miklós 2 ft.; A' rohonczi gazdaképző intézet külső növendékei 11 ft. 32 kr.; Langer Henrik 3 ft.; Heifel János 5 ft.; Sreick József 1 ft.; Kohányi Mihály 3 ft. 18 kr. (Folyt. köv.)

P o z s o n y, sept. 13. Megyénk f. h. 9ikén kezdődött 's még most is folyton tartó közgyűlésének főtárgya az utolsó országgyűlésén hozott törvények kihirdetése levén, mielőtt ezek felolvasásához fogtak a' KK. és RR., gr. Es t e r h á z y József azon indítványt tevő, hogy miután a' már majus közepén országosan hozott törvények csak most publicáltak, 's ezáltal nemcsak számos polgártársaink az e' törvények által rájuk árasztott jótéteményektől hónapokig megfosztottak, hanem e' késő megjelenés minden esetre valamely, akárhol létező rendetlenségre mutat, melly alkotmányos országban orvoslatlan nem maradhat: kéri a' KK. és RR. et, hogy olly intézkedéseket tegyenek, mellyek következtében illy hátramaradás jövedőre elő ne fordulhasson. Ezen indítvány közös akarattal elfogadtatván, a' jegyzőkönyvbe iktatandónak rendelték, miszerint a' jövő országgyűlésére küldendő megyei követ uraknak utasításban adassék, hogy a' törvénycikkelyek az országgyűlés bekezdése utáni törvényes 6 hét elforgása alatt az illető törvényhatóságoknak okvetlen megküldessenek. Ugyane' szónok Deák Ferencz érdemkoszoruzott törvényhozónknak mind elméleti, mind erkölcsi ritka tulajdonai elismerésül a' megyei táblabíróssággal megisztelését indítványozá, miis — némelly sajnós elmefuttatások után, mellyek azonban a' többségnél viszhangra nem találtak — hangos felkiáltással elfogadtattott. — A' többi eddig hozott végzés közt ezek a' legnevezetesebbek: A' rendőrség kezelése a' már ugy is igen elfoglalt szolgabíráktól ki nem telhetvén, a' törvény értelmében a' m. kir. helytartó-tanácsnál azoknak hat taggal szaporítása indítványba fog hozatni. Mind az ujonczok állítása mind a' nemességi szabad ajánlatok (a' magyar színházi és a' mult országgyűlési költségekre nézve) különös megyei küldöttségek által intéztessenek el. A' zsidók matrikuláji, ezentul minden évben az illető megyei tiszték által benyújtatván, a' megyei levéltárba tétessenek le. H-k.

N a g y s z o m b a t, sept. 10. Városunk tanácsa is szép példáját adá a' hazai kívánságok iránti hódolatnak. Aug. 10ikén t. i., a' mult jeles országgyűlési törvények hirdetéséhez fogván, miután a' VI. czikkéből az tetszenék ki, hogy ezentul minden hatóságnak a' hazában köz dolgait nemcsak a' legfőbb kormányzésekkel, de egymás közt és az egyházi és katonai felsőségekkel is egyedül magyar nyelven kell vezetni 's e' szerint a' honi nyelv használata e' város tanácsánál is szükségessé vált, tüstinti behozatala pedig a' mégkívántató gyakorlás tekintetéből is min-

den halogatásnál jobb következményeket szülhet, az rendeltetett, hogy mind előmozdítólag az országosan hozott törvény czélját, mellyben egy régi hazai ohajtás van tettebe indítva, mind pedig minél előbbi tökéletesedhetés végett tanácsai jegyzőkönyve városunknak, mint 1573 után tetemes ideig, ezentul egyedül honi nyelven irassék. Az előjáróság e' példástörekvését szép sikerrel mozdítják elő egyes polgárok, magyar dajkákat és főügyelőket tartván növekedő gyermekeik mellett, hogy ezek legtanulékonyabb korukban tegyék sajátukká a' haza nyelvét 's vele általában egész háznépüket ismertessék meg: találhatni is nálunk négy-öt-éves kisdereket, kik magyarul igen, de németül vagy tótul alig tudnak beszélni. Legújában egy leginkább férfiak magyarnyelvbéli tökéletesítését egyedül tárgyzandó magy. társalkodó egyesület létrehozása tervezetlik, melegen pártolva a' városi tanács által is. Ezekből következtetve nem ingatag alapon épül a' remény, miszerint az egymással eddig küzdelemben álló elemek kiköszörülödvén, a' még idegen színt viselő nyilvános szokások is, p. az éjjeli örkiáltások 'stb. és a' legközelebb teendő utca-fóliások, mellyek közül egyedül a' két papnövendék-ház szegletein diszlik magyar. nemzeti fordulatot nyereendnek. Iskoláink (a' primási lyceum, mellynek philosophiai osztálya 1819 óta a' nyilvános tanító intézetek közé tartozik, 217 tanulóval; a' kir. gymnasium 215tel; a' háromosztályu nemz. iskola 226 tal, 's a' méltán ugynevezett magyar iskola 84 fiiu- 's végre az orsolya-szüzek négyosztályu nyilvános iskolái 241; leánynevelő intézete pedig, mellynek több alapítványa Nyitra lelkes püspökei által egyenest Nyitra és Trencsény megye nemes leányainak részére tétetett, 54 leány- 's így összesen 823 tanítványal — ide tartozván még a' rajz- és zeneiskola is, mellyben számos felsőbb-és alsóbbiskolai ifju nyert ingyen oktatást) sem viselék magokat hanyagabban a' hazai ügy iránt. Ifjuságunk nagyobb része a' mult hónapban végzett másod. felévi vizsgálatokkor szép jeleivel örvendeztette meg bennünket különösen nemzeti nyelvünk iránti szeretetének: rajta előadott tanulmányait annyira érté, a' stylus külön nemeiben nyelvtani ismerete, vizsgálódó szelleme- és jó ízlésének olly szép bizonyítványt adá, hogy vizsgálatasakor Nagyszombaton kívül (mert ez hazaszerte tótvárosnak neveztetik) vélhetők magunkat lenni. Az orsolya-szüzek nevelőintézetbeli magyarosodás kivált tisz. Tornay Orsolya (miskolczi születés) és az általa tanított szakolcazi eredetű Matuska Nepomucena érdeme. Ez iskolai tudósítás berekesztésül nem mulaszthatjuk el abbéli figyelmeztető kívánságunkat, a' nyilvános és privát tanító, de kivált nevelőintézetekben a' józan haladás szelleme és munkásság leginkább a' miveltebb közönség részvéte és ellenőrsége által tartathatván föl, a' próbatéteket szoros kötelesség által oda vezérletteken kívül vajha minél számosabban látogatnák! — A' mindenfelé dulakodó tűz-elem vidékünket is gyakran látogatja meg. Spácza mezővárosban (3 óra-negyednyire tőlünk) már februariusban hamvaszta el több lakot és gazdasági épületet, ujjolag épen Sz. István nemzeti ünnepén az isteniszolgálatban buzgóködökat riasztá szét 's rá azonnal a' következett nap ismét kigyuladván sok ezer keresztnyi gabnát, annyi veríték gyümölcsét, 27 esürt, több pór-és nemes lakot teve semmivé. Csodálatos, hogy noha illy sűrű veszélyes eset eléggé élesíthetné a' nép figyelmét, még sem jöhetni a' tűz eredetére. Épen az nap, tőlünk délnyugotra, szinte három külön helyen vala tornyunkból égés látható 's september 8ikán esti szürkületkor ismét éjszakeletnek a' Vág mente felé. Vidékünk eddig is legnagyobb terhére vált a' tűzkármentő intézetnek, hát ha még mindezen elhamvadtt épületek és jószágok biztosítva voltak!

Szerbia. (A' zendületi mozgalmak naponkint komolyabbak.) Zimonyi hírek szerint a' szerb ügyek naponkint fenyegetőbbek. Legközelebb 3 kerületben ismét zendületi forrongást támaszta Ljubicza hgnő. A' zavargók fő czelja volt Mihály hg mostani környezőit Topdzsidereben megölni, a' fejedelmet Kragujevácba vinni, onnan a' havasalföldi határokra nyomulni, és Milos hget Szerbiába visszazólitani. Az összeesküttek egyik főnöke mindazáltal még jókor elárulá e' szándékok Jefrem Obrenovicsnak, ki azonnal fegyveres csapatot küldé a' zendülők ellen és elszélyeszteté őket: 18an közülök fogságba estek, és Belgrád börtönben törvényes elíteltetést várnak. E' zavarok következtében Mihály hg fölszólitást intézett a' néphez, mellyben tudatja alattvalóival, hogy atyjának nem szabad többé Szerbiába visszatérni. Bukaresti újabb hírek szerint a' szultán halála nem valósul, okot az ez iránti ál-híre némelly elfogatások szolgáltatnak, mellyek összeesküvés miatt Konstantinápolyban történtek. A' szultántól parancs érkezék Bukarestbe, melly szerint az ottani hatóság Milos hg őrszem alatt tartására köteleztetik. Aug. 28dikán komolyan inté Mussa eff. Mihály hget a' letett tanácsosok visszafogadására; a' fiatal fejdelem azonban e' kívánatlag határozottan tagadólag válaszolt.

KÜLÖNFÉLE: Kolozsvár sept. 9kén örömmünnep volt Kolozsvár minden rendü lakóira 's polgáira: ugyanis, miután a' kir. főkormány lakául szolgáló, régebben a' Jezuita szerzet épülete, az erdélyi három nemzet, nevezetesen a' nemesség, szász nemzet, és a' kir. és mvárosak 's azok lakosai által az adózó nép befolyásán kívül önként ajánlott pénzből az ország számára örökös joggal megvásároltatott, 's annak 60,894 ezüst ft. ára az eladó iskolai alapnak kifizetteték, méltóztatott a' kir. kormány idei mart. 18ról 3784 sz. alatti rendelkezésinél fogva az országnak a' megvásároltt házba leendő törvényes beiktatására kebléből küldöttséget kinevezni, meghagyván a' helybeli tanácsnak, hogy a' maga kebléből beiktató biztosokat rendeljen. E' rendelés következtében a' tanács részéről kinevezett beiktató biztosság által a' megvásároltt ház békeséges birtokába a' küldöttek bevezetettek. Mult héten vívék városunkon át a' bajor király számára vásároltt 30 darab er-

déli fajú igen szép anyakanczát, darabját 300 pengő forintot. Midőn azerdélyi lovak több dícséretre méltó tulajdonságuk mellett, főképp tartósságuk 's gyorsaságuk tekintetéből, a' külföldi figyelmét is magokra vonták, reménylhetni, hogy honi ménesgazdáink, az angol telivérű lovak méltánylása mellett, a' régi törzsökü eredeti erdélyi lovak fentartásáról sem feledkeznek el. Fánesi Lajos, a' pesti nemzeti színház tagja, ki pár év előtti itt mulatása alkalmakor néhány játékaival maiglan élő kedves emlékezetét hagyta a' kolozsváriaknál, városunkba érkezett, itt darab ideig mulatandó. — Időjárásunk már több hét óta esős és hives. — A' bécsi es. kir. orv. egyesület utóbbi egyik ülésében (nyárhó 15én) két korosszüleményi eset jött elő, mely igazolni látszik a' nép régi hiedelmét az anyai képzelő-erőnek a' fajzat életére hathatós befolyásáról. Zink orvos az orthopaedi intézet alapítója (Alser külvárosban Bécsben), t. i. egy tizenegy évű fiút mutatott elő, kinek a' természetből megtagadott helyében mesterséges kézsára volt. Anyja, ki született parisi 's egy helybeli vargaster neje, szerencsétlen volt egy estén (11 év előtt, midőn a' fiúval viselő volt) az éji takarodó-dobverés idejékor, Bécsben a' Schlosser utczán átmentekor, egy hüvelytelen karddal utána siető mámoros katonától (a' szoros sikátonon elegendőképp előle ki nem térhetvén) jobb vállán vágással megsebesített. A' szorultságban fejét, melyre a' vágás irányozva volt, megmenteni akarván, előre hajlott, mialatt jobb kézzel bal karját fogá meg. A' sebesítés, mely hathatós gyuladást és dagot vont maga után, szerencsésen meggyógyított ugyan, de a' nyolcz hónap multán bekövetkezett szülés alkalmával, fiú jött világra, kinek bal karja épen azon helytől hiányzott, melyen a' szorongó anya jobb kezével balját meg ragadá. Ez elbeszélés hitelességét még élő tanúk bizonyítják. Zink orvos e' mesterséges kar készítésével, mely a' szegény fiúnak nemesak testi csonkulását pótolja, de egyszersmind olly állapotba helyezi, hogy jövendőbeli életmódjáról személyesen gondoskodhassék, igen nagy érdemet szerze magának. A' második hasonló eset egy gyermek koreszképésében állott, ki a' külbőr felületének nagyobb részén szőrrel borítva születék. Ennek anyja a' hírre, hogy a' ház élébe futott ölebeeskéje a' kutyapezcér közelléte miatt életveszélyben forog, nagyon megijedett, épen midőn fiúval jó reményben volt. Két lettdolog, mely bizonynyal a' physiologi vizsgálóknak érdekes lehet, bár a' természetbúvár Haller így kiált is fel: „Természet beljébe teremtett lélek nem hathat.” R — ö. — Videfalva. (Nógrádban). A' könyvnyomt. feltalálása négy százados ünnepét igen kevés város vagy testület illé meg hazánkban. Annál örvedetes hallani, mi Videfalván magánykörben történt. Itt Kubinyi Ágoston aug. 16kán délutáni órákban tartott ünnepet, szeretett és szerető gyermekei 's számos vendég közt, Guttenbergnek, a' könyvnyomtatás feltalálójának. Az ünnepet zene kezdé meg. Ennek végével a' társaság mellékterembe menyén, ott virágokból díszített oltáron Guttenberg télizölddel koszorúzott képe által lepetett meg, mely alkalommal a' ház 13 éves fia Géza és tanuló társa Geduly Ferencz az ünnepre alkalmazott verseket, többek közt Vörösmarty' Guttenbergjét is, szavaltak. Továbbá a' házi úr egy esinosan bekötött emlékkönyvet adott át a' vendégeknek, hogy emlékül neveik írkák be. Ennek első lapján Kammerlohr Henrik házi rajzmester által Guttenberg' szobra tollal és fekete füstökkel igazán remekül volt leábrázolva, melynek talapzatán Székácsról ez alkalomra készített, következő sorok állottak: „Azt hitték, a' világ hogy hatvan százados, és ez Ábránd tartja ma is fogva az embereket: Nem tudják, hogy csak négy száz éveknél előtte Guttenberg által jött a' világba világ.” Miatán a' negyven vendég nevét az emlékkönyvbe írta, barátságos lakoma és táncvigalom fejezé be az ünnepet. —

(Változások a' es. kir. hadseregénél.) Rothkirch Lénárd gr., altábornagy és főhadiszállás-mester-kari elnök, parancsnokló tábornokká lón Al-Ausztriában, Illyrországból és Tyrolban; Gorezkovszky Károly, altábornagy és laibachi katonaparancsnok, ugyanazzá Trosbanban. Előléptettek, vezérőrnagyokból altábornagyokká: Herbert-Rathkeal Henrik b., Falkenhayn Jenő gr., Ferencz Károly es. kir. f. h. g. f. d. v. m. mestere, hivatala megtartásával, és Droste József b., ezredesekből vezérőrnagyokká: Thurn-Taxis Fridrik hg, Hohenzollern-Hechingen hg 2 sz. könnyülovasezr., és Niederlahnstein Ferdinánd b., Károly hg 3 sz. gy. ezr.; őrnagyokból alezredesekké: Guolfinger Antal, Fridrik hg 16 sz. gy. ezr., csász. 1 sz. gy. ezr.; Kovács György, szardíniai 5 sz. huszárezr.; Brodorotti Fridrik, Hohenzollern-Hechingen hg 2 sz. könnyülovasezr., az ezredtulajdonos segédje, hivatala megtartásával; Somery Lajos gr., Hohenzollern-Hechingen hg 2 sz. könnyülovasezr. és Schmerzing Antal b., császár 1 sz. huszárezr., mind az ezredben; Cavriani Károly gr., porosz király 10 sz. huszárezr.; Liechtenstein hg 5 sz. könnyülovasezr.; kapitányokból őrnagyokká: Hartmann Vilmos, császár 1 sz. gy. ezr., Fridrik hg 16 sz. gy. ezr.; Tschopp Károly, Fridrik hg 16 sz. gy. ezr.; Grube Miksa, Ferencz Károly 52 sz. gy. ezr.; Binder Tódor, Wacquant b. 62 sz. gy. ezr.; Jablonowszky Móricz hg és Annoni Ferencz gr., szardíniai király 5 sz. huszárezr.; Sztankovics József, császár 1 sz. huszárezr., mind az ezredben; Schrefel Eduárd; Fürstenwaerther b. 56 sz. gy. ezr.; Lucca hg 21 sz. gy. ezr.; Malaguzzi Ferencz gr., József hg 2 sz. huszárezr., szolgálattevő kamarás Miksa kir. f. h. g. n. l., Ferdinánd hg 3 sz. huszárezr., hivatala megtartásával; és Laningen August b., Hohenzollern-Hechingen hg 2 sz. könnyülovasezr., Nostiz gr. 7 sz. könnyülovasezr.; Tichy Venczel, Ferencz Károly hg 52 sz. gy. ezr. őrnagy Gerold gránátos zászlóalj parancsnoka lett. Nyugalmaztattak, alezredesekből: Fleiszner Ferencz b., Liechtenstein hg 5 sz. könnyülovasezr., és Seiben György, császár 1 sz. huszárezredből, ezredesi ranggal; őrnagyokból: Boni Fridrik, Wacquant b. 62 sz. gy. ezr.; Mattei Ferencz, Fridrik hg 16 sz. gy. ezr., és Schanpel János, a' veronai ruhatar parancsnoka, alezredesi ranggal; Schrott József, hárszai és rajnamelléki Emil hg 54 sz. gy. ezr., és Winkler Ferencz, prágai örkórházi parancsnok, kapitányokból: Ziegler Antal, helykapitány Bécsben, őrnagy ranggal 's nyugdíjjal; Taufkirchen Aloiz gr., Benczur 34 sz. gy. ezr., Lang Boldizsár, a' 12dik vadász-zászlóaljából; Veltheim János b., szász király 3 sz. vasasezr.; Bitterlich Ant., császár 1 sz. vasasezr.; és Jaworszky Antal, a' galicziai határvonaltól, mind őrnagy ranggal. Bon Sándor, hajóhadnagy (kapitány) a' Bagno maritimo parancsnokává lón őrnagy ranggal;

külrendeket és azok elfogadhatására 's viselhetősire logf. engedelmet kaptak: Ferdinand szász Coburg Gotha hg, altábornagy a' franczia kir. böcsületrend nagykeresztjét; Wengerszky Eduárd gr., Paungartton b. 21 sz. gy. ezr. parancsnoka, Károly Ferdinánd es. kir. f. h. g. f. d. v. m. mestere, a' Toskana n. g. sz. Józsefrend közepkeresztjét; Wernhardt István b., Leopold hg 53 sz. gy. ezr. őrnagy, Károly Ferdinánd es. kir. f. h. g. udv. kíséreténél, ugyane' rend kiskeresztjét; Managetta Venczel, mérnöktesti őrnagy, a' szász Erneszt hgi házrend kiskeresztjét; és Normann Sándor b., szász Coburg Gotha hg 8 sz. huszárezr. kapitány, az ezredtulajdonos segédje a' franczia kir. böcsületrend kiskeresztjét. —

Spanyolország.

(Ismét új ministerség. Forrongás a' fővárosban.) Aug. 28iki kir. rendelet következő új ministerséget nevezte ki: Cortazar, jogminister és ideigl. ministerelnök; Aspiroz tábornok, had-; Antonio y Zayas, kül-; Firmin Arteta, bel-; Armero, tengerész-; Lecades, ideigl. pénzügyminister. E' mérsékpárti ministerség kineveztetése hírére a' madridi helyhatóság sept. 1sején állandónak nyilatkozék, és a' nemzetörség fegyvert ragadván a' főbb állomásokat elfoglalá. Aldama főkapitányra az utczán löttek és segédjét megsebesíték. Buerem kormánytisztviselőt elfogák es a' városháznál őrizet alá helyezék. Ennyi fontos esemény daczára is tökéletesen nyugott maradt a' fővárosi lakosság.

(A' fővárosban az ingerültség növekszik.) Madridi újabb hírek szerint a' mérsékpárti szellemi új ministerség kineveztetése annyira nagyobbitá ott az ingerültséget, hogy számos előbbkelő család, komolyabb zavar-kitöréstől rettegés miatt a' fővárost elhagyini készül. Az Eco del Comercio illy fenyegető hangon nyilatkozik: „Reszkessenek a' gyáva szolgák azon naptól, melyen a' nép törvényszéket tartand 's enmaga fog magának igazságot kiszolgáltatni. Azon udvaroncok, kik szabadság-ööl tanácsokkal mérgezik meg jó királynéknak füleit, hagyjanak föl tústint e' terveikkel, és szünjenek meg a' népet ingerleni, különben el fogja ez majd őket zúzni. 's a' t. 's a' t.” Általában az ingerültség olly magosra emelkedék már, hogy minden pillanatban zendülés-kitöréstől félnek. —

Anglia.

(Állítások 's vélemények béke és háboru iránt.) Londoni lapok részletes adatok hiánya miatt jobbadán csak jóslatokkal 's véleményekkel telvék a' mostani politikai viszonyokrul. A' tory M. Herald ugyanis ezeket mondja: „Mi Russziávali szoros szövetségtől inkább félünk, mint háborútól Franciaországgal. Nyílt háboru Európa bármely hatalmával nem fogna annyit ártani Anglia érdekeinek, mint olly baráti álnokság, minővel bennünket Russzia kínál. Ha a' britt nemzetben csak egy részecskéje élne is azon szilárd nemzetiségi érzetnek, melynek fénykorában még nem voltunk készek olly drágán értelmiséget 's bölcselkedést vásárolni, mint most, ugy azon szövetség, mit Palmerston Keltre nézve Russziával kötött, általános kiáltást harsogtatna egész Angliában a' whigek letételeért és szigorú megbüntetéseért, mert ezuttal ök nyílt ellenségei voltak a' hazának. Nem mondjuk, hogy Palmerston és társai megvesztegetés által lettek árulókká, és nem is osztakozunk Attwood azon be nem bizonyított vádjában, hogy az orosz szövetség ocsmány pénztözsérkedés eredménye; de azért csakugyan kétségbevonhatlanul igaz. miszerint Palmerston és üggyársai királynéjokat 's honukat elárulák, midőn a' moszkákkal olly szerződésre léptek, mely a' török birodalom sorsát a' moszka hatalom kényére bizza, kivévén, ha Franciaország hathatós ellenállásra szánná magát, mi azonban épen nem valószínű. Anglia rövid idő mulva azon felfödözésre jutand, miszerint nem a' török birodalom épségben föntartása okozá ez egyiptus-elleni szövetséget, hanem inkább Russzia nagyobbitása.” A' ministeri lapok így okoskodnak ugyanezen tárgyról: „(M. Chronicle.) Meg kell vallanunk, vannak befolyásteljes és politikai ügyekben gyakran igen jártas férfiak, kiket az utolsó ajánlatok megvetése M. Ali részéről rendkívül megdöbben- te; mert a' city számos lakója szilárdul hívé, hogy a' basa engedni fog, és vannak talán némelyek, kik még most is hiszik, hogy az ostromzár tettegesítése előtt csakugyan engedni fog. Erre nézve a' vélemények megoszlanak, 's csak egyben öszpontosul minden vélemény, hogy t. i. Franciaországgal háborút senki nem kíván. 'S bár mennyire legyen is mindenki meggyőződve a' török birodalom egysége föntartása fontosságáról, még sem titkolhatja el senki azon mély aggályt, melyet érez, midőn látja, hogy moszka hatalmat szándék használni a' porta ügyében M. Ali ellen.” (Globe.) Azon emlékiratot, mit Guizothoz intéze Palmerston, a' franczia ministeri lapok két pontban hiányosnak mondják, és ámbár ezt nem bizonyíták adatokkal, az egész franczia közönség előtt még is rendkívül nagy hatást eszközöltek. A' franczia sajtó azonban makacsul állítja, miszerint e' hatás háborunak kedvez, míg mi alaposan véljük mondhatni, hogy Franciaország hangulata tökéletesen békéhez hajlik, és a' harezkinézések nemesak nem szaporodtak, hanem inkább gyérültek, mit a' franczia lapok mérsékelt hangja is elég világosan tanúsít. Csatornántuli barátink soha nem fognak olly vállolatba bocsátkozni, melynek neveltséges létéről meg vannak győződve. Ennek következtében már a' legzajgóbb lapok sem tudják, hogy tulajdonképp milly oldalról kürtöljenek csatárlát Anglia ellen. Hogy mindazáltal Anglia semmitékintetben nem félhet, azt következő adat is tanúsíthatja: aug. 27ikén Sheernesbe parancs érkezett Howes 120 álgys sorhajó lengővé tételére. Déli tizenkettedfélkor fogtak munkához; a' büszke hadihajót a' révmenedezébe vagyis öbölbe vontaták, onnan pedig szárazra, valamennyi árboczával, álgyuival és egyéb szereivel 's eszközivel együtt. A' vizet gőzerőművekkel szivattyúzták ki, a' réz-hajófenéket kitarozták, és ugyanazon este már vitorlakészen tánczolt hullámokon a' nagy sorhajó. Melly ország illy gyorsan bir készülni, annak niire mitől tartania. —

Franciaország.

(Nagy radical lakoma Chatillonban.) A szabadelműek nagy lakomája, melynek jul. 14-én Parisban kellett volna végehez menni, aug. 31-én csakugyan megtartaték Parishoz közel Chatillonban. Gay jószágán. Majd Sezer ember vőn részt e lakomában, s ezek közt számosan nemzetőri egyenruhában. A tág mezőn, Paris áellenében 13 nagy asztal, egyenkint 350 személyre, és több kisebb volt terítve. A közepén álló elnöki asztalt 3 színű lobogó tünteté ki, mely hosszú rud végén lenggett. 5 órakor Reinet nemzetőri kapitány az elnökséket elfoglalt. Lakoma után heves beszédek közt következő áldomások ürültek: „A népért! Egyesség a nép s hadsereg közt! Le az 1815-iki szerződésekkel! A nemzetőség! Egyenlő jog mindenkinek! A francia nemzetiség! Minden szabadték megszüntetése! A népfőlségi ügy diadala, mely 1792-ben Franciaországot és a szabadságot megmenté a királyok szövetségese ellenében! A társulati szellem haladása! A demokratái sajtó! A zendületi elv! Minden demokratái elem egysége! A hadsereg! A lengyelek! Fiatal hadsergünk! A népfőlség, mely egyedül képes Franciaországot megszabadítani! Egyik középasztalnál két öreg férfi ült, kik a Bastille ostromlásában tetteleg részesültek. Az asztalok körüli padokon hölgyek ültek. A lakoma vége felé jelenté az elnök, hogy több szomszédvidéki dolgozó barátságpoharat kíván üríteni a gyülekezettel, mire azonnal mintegy 800 dolgozó jelent meg az asztalok közt a marseillei dalt zengve. Lakoma után az egész gyülekezet kérelmet írt alá általános javításért, és négyes sorokban a marseillei dalt énekelve Parisba vonult, hol ennyi ember egy csapatban megjelenté természetesen némi zavart okozott; melynek azonban semmi további következménye nem lett.

(Thiers diplomatikai helyzete. Dolgozók zavargása.) Paris, sept. 4-én: „Thiers helyzete az udvar ellenében napról napra súlyosb lesz. Az ellene intézett korábbi parancsokhoz most még az járult, miszerint ő az Universben a király előtt tett nyilatkozatit köztudomásra juttatá, meg akarván a közönséget arról győzni, hogy Lajos Fülöp is annyira kívánja a háborút, mint ő, holott ez teljességgel valótlan. A király csak azért nem meri megfosztani ministeri tárczájától Thierst, mivel nem fog oly ministerelnököt találhatni, ki annyira bírja a kamrák kegyét. E félelem azonban rövid idő múlva alkalmasint megszűnendhet. Thiers csupán azon kamratagoknak adá meg azt, mit ígért, kiket legfontosabbaknak tartott, a többit pedig csak mézes madzaggal kecségteték: ezek tehát már most könnyen elpartolhatnak tőle, látván, hogy mostani bajos helyzetében alig reményelhetnek tőle többé valamit. Egyébiránt Guizot jelenleg nagyobb kegyével dícsérik az udvarnak, mint Molé. Néhány nap óta nagy aggályt okoznak a kormánynak a mesterlegények, kik nagyobb részint elhagyják illető műhelyeiket és egyéb dolgozótanúyaikat, egyenlő napdíj-megalapítást kívánván a hatóság részéről, miiben a mesterek nem akarnak megegyezni, mivel méltányosnak tartják, hogy a szorgalmasokat jobban fizessék, a henyéket pedig csekélyebb díjjal nagyobb szorgalomra buzdítsák. Miért most nagy csoportokban esatangelnak az utcákon és a kormány minden pillanatban komolyabbszerű zavarkitöréstől retteg. Sokan a nagy radical lakomának tulajdonítják e zavart, mi azonban alaptalan; sőt valószínű, hogy a kormány szándékosan élesíti e kiesapongást, ürügyet akarván nyerni valamely erőszakos lépés jogosítására, mikép azt 1830 óta többször tévé. Legyen ez egyébiránt alapos vagy nem, annyi bizonyos, miszerint a hatóságok erőteljes határozattal készülnek ez ügyet eldönteni. Szándék ugyanis, mivel a dolgozók nagyobb része vidéki vagy külföldi, minden mesterlegényt, ki jelenleg nem áll mesternél munkában, Parisból kitéltani, és erre szükség esetén katonai erőt is használni. E rendszabály törvényeken alapszik ugyan, de mégis hosszabb időre zavart fog okozhatni a gyárvilágban. Tegnap este már verekedésre került a dolog a kézművesek s városajdúk közt, s ez utóbbiak közül egy meghalt, két-tő pedig vesztélyes sebeket kapott. Mind ezekből nem épen alaptalanul következtethetni, miszerint a radical párt teljes erejével háború törekszik élesíteni. Tanusítják ezt a politikai lakomák is, melyek sűrűn tartatnak az ország majd minden részében. A pártok keveset gondolnak ugyan M. Alival és a porta egységével, de gyökeres javítást kívánnak, és igen jól tudják, hogy ezt csak háború esetén vihatják ki. A kormány tehát maga alatt vágta le a fát, midőn hadi eszméket kezdé költeni, mert ezek nagy hatalmat nyújtnak a demokrata pártnak a nép fölött. Az eddigi lakomáknál csupán javításról volt ugyan szó, de ezt csupán ürügynek és eszköznek kell tekinteni más célok kiküzdésire. Javítás a demokrata párt jelszava, és Odilon Barrot pártja hiában törekvék e nyilatkozatokat elfojtani: minden szándékát tülzárnyalák a népfőlséget határozottan elhajtók ezrei. Barrot ennél fogva összeolvadt Thiers pártjával, és őt ezental ministeri embernek tekinthetni. A demokraták e dolgozók fölzigatása után a nemzetőséghez fordultak, s már most ezeket iparkodnak az általános mozgalom sodrába vonni, hogy szükség esetén kész hadserget állithassanak föl soraikból. Ugyanez okból minden oldalról ostromolják a kormányt, a nemzetőség kiegészítésire és elrendezésire minden tartományi városban. Ezekből világosan láthatni a fordulat fontosságát, s gyaníthatni is lehető következményit. Ez okból Lajos Fülöp személyes közbenjárulta egyáltalában lehetlen. Ha a király előtt ministerség-módosításról szólnak, mindenkor azt válaszolja, hogy ez a kamrák dolga, mibe ő soha nem fog avatkozni. Ily bánásmód által a zavar legnagyobb részét természetesen a ministerségre hárítja. Ülésmegnyitáskor tág kapuk nyílnak minden eselszövénynek, s Thiers

legtöbbit félhet a néppártiaktól, kik annyira fogják őt kényszeríthetni, hogy vagy lemondani leend kénytelen, vagy pedig olly rendszabályokhoz nyulni, melyek egyik vagy másik oldalról nyakat szeghetik. —

(Vélemény az egyiptusi basa elleni kényszerítő rendszabályokról. Lafarge Mária póré. Elegy.) A Revue des deux Mondes igen alaposan fejtegeti a keleti ügy jelen állását, mondván: „Franciaország nem kezdé a zajgást, s valóban igen furesa, hogy most, miután nélkülünk, és némileg ellenünk, szerződést kötöttek, így szólnak hozzánk: ti nagy befolyással bírtok Alexandriában, segítetek bennünket a szerződés végrehajtásában. Ezt Franciaország nem teheti, és már az is elég engedékenységet tanusít részéről, ha csupán fegyveres vigyázatra szorítkozik. És mit jelent aztán Szyria ostromzár alá helyezettése? Szyria a porta egyik tartománya, s mikép fogja Anglia majd szövetségese, vagy a porta tulajdon kikötőt elzárhatni? A szultán jelenthetné ugyan, miszerint kikötőt minden európai nemzet előlelzarja, de ekkor csupán maga erejével kellene a rendszabályt tettegesítnie. És mit használhat Alexandria lődözttetése? Mit nyerne a szultán, ha saját hajóhadával a basáé s fenékre lövetik vagy fölgújítják. De ha mind ez megtörténék is, azért még azt nem következtethetni belőle, hogy Ibrahim nem nyomuland Kisáziába. Vagy akkor talán moszkákkal rakják meg hajóikat az angolok és Egyiptusba vagy Szyriába hurezolandják, míg más moszka csapatok Konstantinápolyt elfoglalják? Eddig a világbeke az európai hatalmak, s különösen Franciaország és Anglia kezében nyugvók, most pedig, hála a jul. 15-iki szerződésnek, egy basa kezében van, ki kedve szerint boríthatja el háborúval egész Keletet s Nyugatot. Van e egyetlen angol, ki nem borzad, ha tudja, hogy e esomó megoldatása moszka kényttől függend? Csak egy reménységárral vigasztalhatja magát Palmerston és Ponsonby, és ez: zendülés Szyriában. De mi lesz ennek következménye? A szegény hegylakosok tartósan nem mérközhetnek a basa sergével, és így napról napra sanyarubb sorsra jutandnak. Ezek a moszka-angol szerződés keserű gyümölcsei. A békebarátokat most már csupán Ausztria azon lelkes nyilatkozata nyugtathatja meg, miszerint a moszka Konstantinápolyba nyomultát minden áron ellenzeni fogja. — Telegrafisürgönyök szerint Napier hajóvezér egyiptusi hatóságokat fölszólítá Szyria elhagyására, és több fölszólítást intézte Beshir emirhez: miket azonban a fejdelem egyenesen M. Alhoz küldé, szilárd hűséget ígérvén ügyének. Szyria és Alexandria folyvást tökéletesen nyugott. Stopford hajóvezér Alexandria előtt az egyesült angol-ausztriai hajóhadal horgonyt vetett. M. Ali már parancsot küldé Ibrahimnak Konstantinápoly felé nyomulásra: Thiers küldöttje, Walewszky, mindazáltal szerencés volt őt e parancs visszavonására bírhatni. A keleti ügyről több rópirat jelent meg Parisban, melyek nagyobb része folyvást háborúra ingerli Franciaországot Anglia ellen. — Lafarge Mária férjölés miatti póré a tullei eskütszék előtt már megkezdék. A vádlott nem akarja ügyét elhagyni és huzamosb idő óta csupán levessel él: védelmében folyvást makacsul tagadja az ellene támasztott iszonyu vádat, és határozottan állítja, hogy a mérget patkányok kiirtására vásárlá, mikkel az egész ház el volt árasztva. Férjét, mint mondja, azért utálta meg, mivel a házasság testi gyönyöreiről nem volt fogalma, és azokban csupán korábbi szerelmésével elhajtott részesülni, míg férjével undor nélkül nem volt képes azokat gyakorolni. A kíváncsiak száma olly nagy e törvénykezésen, minőre alig emlékeznek a törvénykezési évkönyvek. A vádlott ellen 60 tanu fog szólni, s mellette csak 39. A dolog kimenetét minden körben feszült kíváncsisággal várják. — A dolgozók lázongása nemesak nem szűnt meg, sőt inkább napról napra komolyabb színt ölt, s mindenki meg van győződve, hogy idegen pénz tüzeli őket. A kormány félelmét az is tanusítja, miszerint gőzösekön szállítatja már közelebb állomásokról Parisba a katonaságot. Legközelebb még a postaistalok eselédsege is csoportosan elhagyá a szolgálatot és a zavargókhoz esatlakozék, kik mindenütt szabadon esznek isznak, mert láthatlan kezek mindenütt pontosan fizetnek érettek. — Algéri hírek szerint Abdelkader rövid idő múlva ismét támadólag szándékozik föllépni, mire lihetőleg az európai harez hírek bátoríták, mi a közelgő nedves évszakban annál rosszabb következményű lehetend a francia gyaratatosakra nézve, mivel a katonaság közt vesztélyes betegségek uralkodnak, miknek következtiben folyvást telvék a kórházak. Valcé tábornagy e körülményt minden hivatalos jelentésben szorgalmasan elhallgatja. Valamennyi kórház összesen csak hatezer beteget fogadhat el, és a betegek száma már Sezerre szaporodott, rossz időben pedig valószínűleg még tetemesül emelkedni fog. A Metidzsában ismét több egyes gyilkolás történt az arabok részéről, miről szinte nem tesz említést Valcé tábornagy, mi még inkább nagyobbítja ellene az általános gyűlölséget Parisban. Visszahivatását folyvást rebesgetik. —

Dánorszag.

Olaszhatár, sept. 1. Itt azon hír terjeng, hogy Anconát a francziák ismét el akarják foglalni. Bármily különösen hangzik is ezen hír, mégis említést érdemel, mivel Anconában sokan kezdik hinni és miatta aggódni. Ezen hírhez Schweizban még azon más esatlakozik, miszerint háború esetén Szardínia Waadtlandot, Ausztria pedig Tessin megyét szállandja meg. Azonban itt meg kell jegyezni, hogy a schweizciák igen jól lőnek. —

Gabonaár: Pest, sept. 18-án: Tisztabúza: 200, 185, 170; — Kétszeres: 145, 140, —; — Rozs: 123, 118, 110; — Arpa: 105, 100, 90; — Zab: 84, 80, 75; — Köleskása: —, —, —; — Köles kása: 230, 210, —; — Kukoricza: 145, 140, —; — pesti m. váltó garas.